

τή διατήρηση των εθνικών ελευθεριών, αλλά καθορίζονται από λόγους εντελώς οικονομικούς. Τό χρημα είναι και ο σκοπός και το μέσο. Χωρίς χρήμα ούτε κανόνια, ούτε κρατία, ούτε αριστοκρατία, ούτε ψωμί. Και η ειρήνη επίσης αποτελείσμα οικονομικών συνθηκών. Και μέσα στη διεθνή αυτή κυκλοφορία του χρήματος ένα Έθνος είναι μια μονάδα, και όταν το Έθνος αυτό λέγεται Ελλάδα, κατανοείται κάτι τι μεταξύ μονάδας και μηδενικού. Έπικαλούμαι τώρα την ελεύθερη και ευσυνείδητη θέληση όλων των Ελλήνων να μεταβάλουν αυτή την αναγκαστική, μοιραία και άσυνείδητη πορεία των γεγονότων. Το κάμνω για να ευχαριστήσω μερικούς που αίσθανονται αιώνως τα δόντις τους από πατριωτικά ρίγη. Είναι δυνατόν ατό κατορθώσουν: Όχι. Όσο κι αν φωνάζουν, όσο κι αν κουνήσουν χέρια και πόδια, δε θα μωρέσουν ποτέ να ξεφύγουν από τη μοιραία και αλληλένδετη πορεία των γεγονότων, την όποιον καθορίζουν όχι οι θελήσεις των όποιωνδήποτε από μων που έζησαν ή ζούν, αλλά μερικοί νόμοι κοινολ για όλα τα Έθνη και ανεξάρτητοι από τις ένου νεύδρες τάσεις του σήμερα και του χτες.

Έτσι και ο σοσιαλισμός, με τον άγωνα των τάξεων, μάς παρουσιάζεται ως άναγκαστικό αποτέλεσμα νέων οικονομικών όρων και όχι ως αόριστο-αριστη τάσις βγαλμένη από ρωμαντικά (!) βιβλία, όπως θέλει ο κ. Καβαλιεράτος. Οι μεγάλες τεχνικές τελειοποιήσεις των παραγωγικών μέσων, με την προοδωτική συγκέντρωση των κεφαλαίων που προκάλεσαν, ανέπτυξαν μια τάξη ανθρώπων με κοινά συμφέροντα, της οποίας η αντίθεση, στην αρχή άσυνείδητη και άσυστηματοποίητη, κατέληξε στη δημιουργία ενός συσπόμενου και καθωρισμένου ιδανικού. Και ιδού ότι σήμερα έκαινεμόρια ανθρώπων σε όλα τον κοσμο έχουν δώσει τα χέρια σε μια κοινή συνεργασία, η οποία καθιερώνει εξακολουθεί να γίνεται πλατύτερη και δυνατότερη.

Άλλα στην Ελλάδα, που αόριον μερικοί, η επιδημία αυτή είναι άγνωστη. Αυτό μαρτυρεί με τις διαθεδαλώσεις μερικών ποιητών που στην Ελλάδα όλα είναι γαλάζια και χρυσά. Άλλο αυτοί οι αιώνας σκοτισμένοι και κωμωσμένοι όγκοι που λέγονται ρομπρικές τί είναι; Κάτι άλλες μαϊρες τρύπες του οδηγούν κάτω από τη γη τί είναι; Και κάτι όντα αιώνως κυομένη και κυρασμένα τί είναι; Μήπως είναι αυτοί οι Έργάτες; Ή μήπως είναι οι σκλάβοι κ' οι αδύνατοι, που πλάστηκαν για να τρέφουν έμας τους ιδεώδους (!) και τους δυνατούς (!); Κι' αυτά που λένε πράτες ύλες και πλημμυρίζουν τα βουνα μας; Κι' οι Σύλλογοι, κ' οι άπεργίες, και ο Πανεργατικός της Θεσσαλίας, κ' οι Σύλλογοι της Άρτας και της Άθήνας κ' οι Έργάτες, του Βόλου και της Σμύρνης; Κ' οι καυγάδες που έδωσαν και πήραν στο «Νουμά»! Τι είναι όλα αυτά; Είναι πραγματικότητα ή όχι; Και μάς δικολογούν όταν πιστεύουμε ότι και η Ελλάδα, άργα ή γρήγορα, θ' ακολουθήσει τον παγκόσμιο δρόμο; Ποιός είναι ο λόγος που θα μάς αναγκάσει να ξεχωρίσουμε; Ποιός είναι οι άφορμές που θα καθορίσουν διαφορετική διεύθυνση στην οικονομική μας εξέλιξη; Γιατί δέν πρέπει να ξεχωρίσουμε ότι ο Σοσιαλισμός είναι γέννημα οικονομικών συνθηκών και όχι προϊόν διανοητικών τάσεων. Όλα αυτά δε μάς τα έζηγησε κανένας Κ' εκείνο που χαρακτηρίζει τους περισσότερους κριτικούς είναι η σύγχυσις αιτιών και αποτελεσμάτων. Δέ θέλουν να καταλάβουν ότι η σοσιαλιστική ιδέα έχει βάση καθαρώς οικονομική. Νομίζουν ότι το σοσιαλισμό τον γέννησαν οι πνευματικοί του υπέρμαχοι. Και πιστεύουν ότι πολεμώντας το Μαρξιστικό σύστημα π. γ., μωρούν να άνακρίρουν τη σοσιαλιστική πραγματικότητα. Είναι σά να θέλη κανείς να ξεπροστρέψει τον άτομισμό χτυπώντας το Νίτσε, το Σπέρνερ, τον Τσίρκεργορτ ή τον Ίψεν. Έδώ έγκειται άκριβώς η ύποτοπία, την όπειαν τόσο καθαρά έδειξε ο Σκληρός. Γιατί πίσω από έναν άτομιστή ή ένα σοσιαλιστή υπάρχει μια άσυνείδητη τάσις κ' ένα αίσθημα, και πίσω από αυτά ένας οικονομικός λόγος, και πίσω από τον οικονομικό λόγο μια παραγωγική ιδέα, και πίσω από την παραγωγική ιδέα μια κοινωνική συνθήκη και ούτω καθεξής επ' άπειρον. Αυτά τα πράγματα είναι τόσο άπλά και φανερά, που μου φάνεταί παράξενο πώς υπάρχουν άνθρωποι που τα άρ-

γούνται. Μά τώρα τελευταία όλων τα ζητήματα της σκέψης καταντήσαν ζητήματα... χαρακτήρος. Για να φιλοσοφήσει κανείς δε χρειάζεται να υποτάξει και να προσκρούσει το πνεύμα του στην έξωτερική πραγματικότητα. Αυτό που κάνει η θούρα είναι άρκετό: γυρίζει γύρω στον εαυτό της κ' έτσι μεταβάλλεται σ' ένα κέντρο, γύρω στο όποιον περιστρέφονται κατ' άναγκην, έσω και με διαφορετική διεύθυνση και ο Κόσμος και η Ζωή.

Freimburg.

Γ. Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Βγήκανε σε άμεροτυπωμένο βιβλιαράκι τα «Μικρά τραγούδια» του φίλου Άλέξ. Μωρουδού. Ο Μωρουδού είναι γνωστός στους φιλολογικούς κύκλους μας τόσο από τα μικρά τραγούδια του όσο κι από τα μικρά χρονογραφημάτα του που έγραψε άλλοτε στην «Άκρόπολη» με το ψευτόνομα Σάντσος. Για τα «Μικρά τραγούδια» του Μωρουδού θα μιλήσει άργότερα στο «Νουμά» κανένας ειδικός άνωσδήποτε συνεργάτης μας.

— Το «Έμπρος» του Βερολίνου (11 του Δεκέβρη) γράφει ακόλουθα: «Βγήκε στην Άθήνα τον περασμένο μήνα η πρώτη σοσιαλιστική έφημερίδα της Άθήνας, το «Μέλλον», που για την ώρα θα βγαίνει μια φορά τη βδομάδα. Το πρώτο σοσιαλιστικό φύλλο της Ελλάδας είναι ο «Έργατης» του Βόλου που άνάμεσα στ' άλλα, δημοσιεύει έσο-

Πραγμάτης εθνικών γλωσσικών λειβαδιών

(Γελοιογραφία υπό του κ. Σταμ. Σαματιού από την «Άκρόπολη».)

έλληνική μετάφραση το «Κοινωνικό πρόγραμμα» του Μάρξ και Έγγελς. Το «Μέλλον» ακολουθεί επίσης τις ιδέες του Μάρξ.

— Το φύλλο όμοις που πρωτανοίξε τις στήλες του σε σοσιαλιστικές συζητήσεις στην Ελλάδα και μπορεί να θεωρεί σαν πρόδρομος του «Έργατη» και του «Μέλλοντος», είναι ο «Νουμάς», βδομαδιάτικο φιλολογικό φύλλο της Άθήνας.

— Και εξακολουθεί το Βερολινέζικο «Έμπρος» μιλώντας για τα προσωπικά κόμματα που γάνονται σε τιποτένιους καυγάδες μέσα στην Έλληνική Βουλή και τάξοντάς μας πώς κι ο «Έργατης» και το «Μέλλον» θα δουλέψουν για να ιδρύσουν, όταν έρθει η ώρα, ένα έργατικό πολιτικό κόμμα «για να πάψει η τωρινή έλασινή κατάσταση της χώρας».

— Οι τρεις άμμητες Μιστριωτοκρατικοί του κ. Σταματιού που δημοσιεύτηκαν σε τρία φύλλα της «Άκρόπολης» φεγουράρουν σήμερα και στο «Νουμά». Γιατί όμως ο κ. Σταματιού να μη μάς καρικατουρήσει και τον κ. Καβαλιεράτο, φορτωμένο στη ράχη του το περιφρονημένο μωσκέδιό του;

Διδασκάλισσα του Άρ-Ακείου πανθείου

(Γελοιογραφία του κ. Σταμ. Σαματιού από την «Άκρόπολη».)

— Η «Άκρόπολη» της Δευτέρας ένωστίσε κ' η «Νουμά» της περασμένης Κερικιάς τα νούμερα του δείχνουν πώς δίνουνε στα Έλλα Κρίτη οι Έθνας του Τράπεζας. Η «Άκρόπολη» χαρακτηρίζει για «άδυσταρον» το άρθρο του Παγκόσμιου οικονομολόγου μας. Και γρήγορα δέν είναι;

— Από το φύλλο της Έλλησ Κερικιάς έρχονται οι «Κριτικές του Νουμά» τις θεατικές του μελέτες που ειχε άναγγείλει στο τελευταίο κειμενο του άρθρου. Η πρώτη μελέτη του που θα δημοσιευτεί την Κερικιά έχει τίτλο «Τέχνη και δημοσιογραφία».

— Οι συντροφεύς του Ίβωστρεκού, που λάβανε άπο καιρό την άπόδειξη τους (κι ακόμα κι έτσι δέν τη λάβανε) πρέπει να λογαριάσουν πώς τελειώνει η χροιά και να προστίσουν να μάς στείλουν τη συντροφή τους. Έλπίζουμε ούτή τη φιλικιά συστατή να μη την περιφρονήσουμε.

— Στο σοφώτατο κ. Καβαλιεράτο που πήρε σκρόπες λέξεις από το βιβλίο της κ. Παπαδόσκου και τις παρουσίασε για γελοίες τάχα στη Βουλή, μπορούμε ναπαντήσουμε, πάντα με τον προεπόμωμο σε μια τέτια σοφολογία σε βασμό, πώς αν πάρει σκρόπες λέξεις κι από τον Όμηρο κι από το Νέαντε κι από το Σαίξπηρ κι από όποιον άλλον μεγάλο ποιητή, μπορεί νάν τις παρουσιάσει εύκολα εύκολα για γελοίες.

— Η λέξη παίρνει γελοία η σοβαρή μορφή από τις άλλες τις πλαϊνές της κι από άλάκιση την έννοια—και να μάς συμπαθεί ο κ. Καβαλιεράτος που θέλησαμε να συζητήσουμε σοβαρά μαζί του.

ΑΠΟ ΤΩΝ ΕΞΩ ΚΟΣΜΟ

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Η αντίθεση, ρητορικό σχήμα από τα δυνατάτερα. Μάξ καμιά φορά και τί διδαχτική που είναι η αντίθεση. Μια κυρία, τώρα τελευταία, πήρε το διπλωμά της από το Πανεπιστήμιο. Δοχτορέσσα. Ίσαμ' έδω ήσυχα ήσυχα, τον άνθρωπο κι αυτή μαλονότι γυναίκα, (άπό τον καρπό, δε ξέρω ποιά χροιά στο μεσαιώνα, που καλλιτέχνας, δε θυμάμαι καλά που και ποια, άρα πατάει, για να κρινούν άν είναι και η γυναικα άνωστος). Δόχτορας ή δοχτορίσσα σημαίνει, άπλουσταχτα, πώς, μπορείς και να διδάσκησ την έπιστήμη σου, φτάνει να πάρης ένα φεφά για τούτο. Και τον πήρε το φεφά.

